חלון פרק שביעי עירובין פב.

גברא אגברא. דר' יהושע בן לוי לתלמודא שמואל דאמר הלכה סבר פליגי ורבי יהושע סבר לה פליגי: **הפסולין.** לעדות דכולן נזלנין מדבריהן הן דאמקמתא לא קנייא ומגזל גזל ליה: **כקוביא.** בעירבון: **מפריחי יונים.** לי מיקדמה יונך ליוני: **סוחרי שביעית.** דרממנא אמר לאכלה[ה] ולא לסחורה[ו] וזה שמומד ממון לעבור עבירה על הממון דשע הוא והמוכר אמרה אל תשת רשע עד (שמות כג): **בזמן שאין להם אומנות אלא היא.** דקסבר ר' יהודה אמקמתא שהוא נמנך על דעתו שהוא ינאמנו ועל אותה אמקמתא הוא מתנה קנייא ולאו גזלנין נינהו ופסולייהו לפי שאין עסוקין ביסודו של עולם דכיון דאין מכירין ובקיאין בטורת ועבר בני אדם אינן מסין על מבריהן מלהפסידן ממון: **וחכ"א כו'.** קא ס"ד היינו ת"ק דמתני' אלמא אימתי לחלוק: **הכיא.** בריימתא משום ר"ט דאמר אמקמתא לא קנייא אבל נמתניתין לא פליג רבי יהודה אדמתנה קמה אלא מפרש לטעמייה: **אין אחד מהן נזיר.** שנים שיושבין ואלו אחד בא ואמר אחד מהן הריני נזיר שזה נזיר ואמר מבירו הריני נזיר שאין זה נזיר: **להפלאה.** שיהא נדרו מפורש על הולאי ולא בתורת ספק אי נזיר אותו הבא כנגדו: **אי קני.** אי נגמ:

הדרן עלך חלון

כיצד משתתפין כו' וכל מי שמקבל מבעוד יום. לקמיך על עירוב זה ולילך מומר: **גמ' אין מערבין.** לא המירו חכמים לגמת חוץ לתחום ש"י עירוב אלא לדבר מצוה: **הודיעוהו מבעוד יום ולא הודיעוהו קתני.** הודיעוהו אע"פ שלא נתרלה מבעוד יום ונתרלה משמשיכה אמרינן הוכרר שקודם זמן קניית עירוב דעתו לכך היה לא הודיעוהו עד שמשיכה מאי בריה אימא הא לא הוה ידע דאיכא עירוב דימא דעתיה עליה הואי: **יולא בעירוב אמו.** עירבה אמו לעצמה ולא זיכתה לו בעירוב מוליכתו עמה דכנופה דמי דמסמתא דעתה עליה דלא מגי ליה בלאו אמו: **ותנן נמי גבי סוכה.** כלומר וכי תימא כן שם צריך לאמו קרי ליה הא ליכא למימר דתנן נמי גבי סוכה[ז] כי האי גוונא ופרסינן התם כי קטן צריך לאמו: **חייב בסוכה.** מחנכינן ליה מדרבנן: **ואינו קורא אימא.** כיון דלא קרי הכיא שעתא לאו צריך הוא: ופרכינן **אימא סלקא דעתך גדול נמי קרי.** כלומר לא משוית ליה אין צריך לאמו עד שיהא ניעור משנתו ולא יקרא אימא הא לי קרא אימא צריך לאמו משוית ליה הא אפילו גדול דרכו בכך: **אלא כל שניעור משנתו ואינו קורא אימא אימא.** דלא נוח[ח] עד דאמיא לקמיה הוי אינו צריך לאמו: **וכמה.** כר כמה שני הוי: **ככר ארבע וככר חמש.** קרי ליה אין צריך לאמו כל חד לפוס חורפיה. אלמא מכי הוי בר חמש בעי לזכויה וטפי מכר (א) ד' לא קרי ליה צריך לאמו דליפוק:

אמר

שמע מינה אין בריה. דלא מסתבר דאפילו בעירובי תחומין דרבנן אין בריה כדאמרינן פרק בכל מערבין (לעיל דף ח:) מאן דאי מנא דאפילו בדרבנן לית ליה בריה: **קטן** בן שש יוצא בעירוב אמו. אף על גב דאין מערבין אלא לדבר מצוה מכל מקום יוצא קטן בעירוב אמו דאי אפשר לה להניחו משום דכרוך אחריה א"נ בקטן נמי איכא * מצוה לאנכו:

עד

מסורת הש"ס

א) [סנהדרין כה.], כ) סס כד: [ר"ה כב.], ג) [סנהדרין סה. חגיגה י. נזיר לד. סב. נדרים יט: כח., ד) לעיל לא., ה) [תוספות סה.], ו) [סוכה כח., ז) [סוכה כח: ע"ס], ח) [וקרא כה.], ע) [ב"ר סב.], י) [סוכה כח.], כ) ס"ה יומא, ל) [דף לו:].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כבר ארבע וכו' טפי מבר (מרגנו) מז"מ נ"כ ס"ח חמש: (ב) תוס' ד"ה אמר ר' יהודה אימתי בזמן כל"ל ותיבת כו' נמתקן: (ג) בא"ר לדעתא דלא יהיב ליה קמתני דהוי אמקמתא דעוטה וסבור וכו' משמע הכי גבי מפריחי: (ד) בא"ר ולא נזיר כי ההוא דאם אומר ולא אעביד אמנם ממיומא או היכא דלאו בידו כלל ואפי' הכי גמר ומקני בגון קוביא וכההיא גוונא לא הוויא אסמכתא אבל היכא דבידו ולא בידו כל"ל:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה קטן בן שש נסה"ל מצוה לחנכו. עי' תס"ד סימן נד:

מוסף רש"י

ואלו הן הפסולים. לגון ולהעיד, ומלון מעין גזלנין הן דהמרה אמרה אל תשת רשע עד, וכל שכן דין (סנהדרין כד:). המשתחק בקוביא. תחיסות של עגם שמשתחקין בערבון ואמור דרבנן אמקמתא לא קניין והרי הן גזלנין מדרבנן, דמדאוריתא אינו קרוי גזלן אלא המוקף מיל אים כדכתיב (ש"ב כג) וינשל את המנין מיד המלכי (ר"ה כב.). ומלוה בריבית. לאו גזלן דאוריתא הוא למפסליה משום אל תשת עד ממש, דהא מפסיה יהיב ליה (שם). ומפריחי יונים. הינו נמי כעין קוביא, אי מקדמיה יונך ליוני (שם). וסוחרי שביעית. עושין אמורה בפירות שביעית, דרממנא אמר (ויקרא כה) לאכלה, ולא לסחורה, ולפי שמחבדי כל אלו לעבור על דת מממת ממון, משבחם לבית מעבידים שקר ע"י ממון ושוחד (ר"ה כב.) הוא ומימות ממון מעבירו על דברי תורה הוה ליה כרשע דחמס ופסול לדון ולהעיד שטוה אחרי הכלם (סנהדרין כד:). בזמן שאין לו אומנות אלא היא. דהוא ולון עסוקין ביסודו של עולם אינן בקיאין בכיר דינין ומשא ומתן ואינן יודעי חטא (שם). לעולם אין אחד מהן נזיר. שנים יושבין ואחד עוכר, זה אומר אלוני הביצה נזיר הוא, וזה אומר אינו נזיר, ואמר אחד הריני נזיר אם אמרתו הוא שהוא נזיר, והאיכו אומר הריני נזיר אם אמרתו הוא שאינו נזיר, ושניהם מתכוונים לנזירות ונמצא כאחד מהם, ואמר ר' עוקבא אין אחד מהן נזיר שכל הספק אמר דברי תחילה ואין זו הפלאה, דכי יפליא שם יפרש משמע (סנהדרין כה. וכעי"ז חגיגה י.) לפי שלא נתכוונו נזירות לחיות נזיר בתחילה ובסוף אלא בהפלאה ולאחת מפורשת (חגיגה שם) דבעינן בשעת שיבה יודע לי לי נזיר (נדרים יט:) אלא שמבה דעתייהו ממש לשם נזירות אלא אלו מזירותן בזה שבא כנגדן ולא היה פיו ולבו שוים לנכי אין אחד מהם נזיר (שם כא.). הדרן עלך חלון

ואלו הן הפסולין. מפורש בפרק זה בורר (סנהדרין דף כד:): **אמר** ר' יהודה אימתי[ב] בו' בזמן שאין לו אומנות בו'. לע"ג דמסקינן דפליגי רבנן עליה דרבי יהודה הלכה כרבי יהודה כדפסיק בפרק זה בורר (שם דף כו:) מ"ר מהבה הלכה כרבי יהודה ומכלן משמע דשרי לשחוק בקוביא דאפילו לרמי בר ממא דמפרש טעמא דמשחק בקוביא פסול משום דאמקמתא לא קניא היינו לרבנן אבל לר' יהודה דמכשר היכא דגמיר אומנות אחריתי קסבר דכה"ג לאו אמקמתא היא ועשה דלא הוי אמקמתא כדפירש הקונטרס בפ' זה בורר (שם דף כד:) משום דלא דמי להיהא דב"מ (ד' קד:) אם אוביר ולא אעביד אשלם אלפא זוזי דהתם הוי בידו ולהכי לא גמר ומקני דמעיקרא כי אתני אדעתא דלא יהיב ליה (ג) אמקמתא קמתני דטועה וסבור שלא יבא לידי כך אבל הכא לא סמיך אמידי משום דלא ידע מי נלא לו ובפרק זה בורר (סנהדרין דף כה.) משמע גבי מפריחי יונים דקאמר ולריכא דאי מנא דמולה בדעת עצמו המס הוא דאמר קים לי בנפשאי דידענא עופי ולהכי הוי אמקמתא משמע היכא דבידו הוא אמקמתא עופי וקשה לר"ת דבסוף איזהו נשך (ב"מ דף עג:) גבי האי מאן דייהיב זוזי לחבריה למזבן ליה חמרא כו' ופריך מ"ש דאם אוביר ולא אעביד אשלם במיטבא ומשני התם בידו הכא לאו בידו אלמא משום דלאו בידו הוא אמקמתא עופי ונראה היכא דבידו לגמרי ולא גזיס כי ההוא דאם אוביר ולא אעביד אשלם במיטבא (ד) לא הוי אמקמתא וכן היכא דאין בידו כלל ואפילו הכי גמיר ומקני קונין וכה"ג אבל היכא דבידו ולא בידו כי ההוא חמרא דפשע ולא זכן ליה ואע"ג דיין מצי הרבה לקנות מ"מ כיון דמלוי באחרים דאם לא ילו למכור לו ממי יקנה אבל לא גמר ומקני והוי אמקמתא גמורה ועוד פר"ת טעם אחר דלווקא כי ההוא דאם אני מוחר כי ערבוני ממון דפרק הזהב (שם דף מח:) ומי שפרע מקצת חוכו והשלים את שעורו דגבו פטור (ב"ב דף קמח.) וכל כה"ג חשיב אמקמתא שאינו מתכוין אלא להסמיך חבירו על דבריו שיתמיעוהו אבל הכא אדעתא דהכי קעבדו שיריוחו אי זה אי זה ואותם המשחקים באמנה אומר ר"י דאינו חייב לשלם דבמה יקנה דלמ"ד אמקמתא היא לא קני אפילו בקנין אלא בכ"ד חשוב כדמוכח בנדרים (דף מ:) ולמ"ד לאו אמקמתא היא איכך יקנה בדברים בלא קנין בשביל שנתא חבריו:

הדרן עלך חלון

כיצד משתתפין מניח את החבית. כל פירותיהם היו רגילים להניח בחבית כדתניא לעיל (דף פ.) מביאין את החבית של יין ושל שמן ושל גרוגרות ושל שאר כל מיני פירות: **אין** מערבין אלא לדבר מצוה. לעיל (ג) דתנן אם בא עכרים למזרח אמקמתא שאינו מתכוין אלא להסמיך חבירו על דבריו שיתמיעוהו אבל הכא אדעתא דהכי קעבדו שיריוחו אי זה אי זה ואותם המשחקים באמנה אומר ר"י דאינו חייב לשלם דבמה יקנה דלמ"ד אמקמתא היא לא קני אפילו בקנין אלא בכ"ד חשוב כדמוכח בנדרים (דף מ:) ולמ"ד לאו אמקמתא היא איכך יקנה בדברים בלא קנין בשביל שנתא חבריו:

הדרן עלך חלון

כיצד משתתפין מניח את החבית. כל פירותיהם היו רגילים להניח בחבית כדתניא לעיל (דף פ.) מביאין את החבית של יין ושל שמן ושל גרוגרות ושל שאר כל מיני פירות: **אין** מערבין אלא לדבר מצוה. לעיל (ג) דתנן אם בא עכרים למזרח אמקמתא שאינו מתכוין אלא להסמיך חבירו על דבריו שיתמיעוהו אבל הכא אדעתא דהכי קעבדו שיריוחו אי זה אי זה ואותם המשחקים באמנה אומר ר"י דאינו חייב לשלם דבמה יקנה דלמ"ד אמקמתא היא לא קני אפילו בקנין אלא בכ"ד חשוב כדמוכח בנדרים (דף מ:) ולמ"ד לאו אמקמתא היא איכך יקנה בדברים בלא קנין בשביל שנתא חבריו:

עין משפט
נר מצוה

סו א ב מיי' פ"ו מהלכות עדות הלכה ד ופי"ב הלכה ח סמג לאוין ריד טוש"ע ח"מ סי' לד סעיף טו:
א ג מיי' פ"ו מהלכות עירובין הלכה ו סמג עשין ל טוש"ע ח"מ סי' תמו סעיף ח:
ב ד מיי' שם הלכה יח וסמג שם טור ש"ע ח"מ סי' תיג:
ג ה מיי' שם הלכה כח וסמג שם טוש"ע ח"מ סי' תיד סעיף כ:
ד ו ז מיי' פ"ו מהלכות סוכה הלכה ח סמג עשין מג טוש"ע ח"מ סי' תרמ סעיף כ:

רב ניסים גאון

שמעת מינה אין בריה אפי' בדרבנן. בהריבה מקומות בתלמוד איתה להוויא דהא מילתא. אבל פסק ההלכה איתה במסכת יום טוב בפרק משילין פירות, והכין סליקא לה מילתא, כי לית ליה לר' הושעיא בריה בדאוריתא אבל בדרבנן אית ליה. דרש מר זוטרא הילכתא כר' אושעיא.

רבינו חננאל

(ר' יהושע בן לוי) ור' יוחנן נמי הודה לר' יהושע בן לוי בהא כי כל מקום ששנה ר' יהודה אימתי לפרש הוא. ואקשינן עליהן איני והתנן בסנהדרין פרק דיני ממונות בשלשה זה בורר לו אחד אילו הן הפסולין המשחק בקוביא כו'. א"ר יהודה אימתי בזמן שאין לו אומנות אלא היא אבל יש לו אומנות שלא היא הרי זה כשר. ותקנו בברייתא וחכמים או' בין שיש לו אומנות שלא היא בין שאין לו אומנות אלא היא הרי זה פסול. הנה חולקין. דר' יהודה אמר כשר וחכמים אומרים אפילו יש לו אומנות שלא היא פסול. ופרקינן לעולם אימתי לפרש הוא והאי דקתני בברייתא וחכמים אר' ר' יהודי היא ומפרש דברי ר' טרפון. (דתנן) (דתניא) ר' יהודה אומר משום ר' טרפון אין אחד מהן נזיר לפי שלא ניתנה נזירות אלא להפלאה, שנאמר איש כי יפליא אלמא כיון דמספקא ליה אי נזיר הוא אי לא נזיר הוא לא ידע דנחיל ולא משעביד נפשיה. הכא נמי גבי משחק בקוביא לא ידע אי קני אי לא קני לא

גמר ומקני.

הדרן עלך חלון

כיצד משתתפין בתחומין. מניח את החבית וכו'. אמר רב יוסף אין מערבין אלא לדבר מצוה. כל מי שקבל עליו מבעוד יום מותר כו'. אין מערבין בדרבנן. דהא אפילו בדאורייתא. בעירובי תחומין דרבנן נינהו, דלא כר' עקיב'. ופריך רב אשי הודיעוהו קתני. פירוש. הודיעוהו שצריך לערב לילך

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com